

Luka 1,39-46

Propovijed: **Duša od čovjeka**
napisao Danijel Dragaš

2022.

JOBOVA SPOZNAJA

1. Prošli put sam govorio o mudrosti koju dobivamo kroz patnju. Nije mi bila namjera da dođete do zaključka da, ako intenzivno patite, onda morate još puno toga naučiti. Ako sam ostavio takav dojam – oprostite mi.

1.1. (Knjiga o Jobu) se suprotstavlja takvom stajalištu. Job je bio pravedan pred Bogom, i sam Bog je pitao sotonu: „Jesi li kada, dok si bio na zemlji, vidio moga slugu Joba? Nema mu ravna¹.“ Ali svejedno, Job je prošao kroz strašnu patnju, bol i gubitak voljenih u svom životu.

U tom procesu zahtijevao je od Boga da mu objasni zašto mu se događa to što mu se događa. Na kraju knjige Bog mu odgovara – ali ne na način na koji je Job mislio da će mu odgovoriti. Bog mu kaže: „*Ti sada ne možeš shvatiti zašto patiš. Ti ne znaš na koliko ćeš ljudi utjecati svojom patnjom. Tvoja priča isprepletena je s mnogim drugim pričama i ja znam zašto se sve to moralo dogoditi, i zbog koga se moralo dogoditi. Premalen si, Jobe. Samo ja znam kraj svih tih priča. A kako znam? Jer sam ih ja napisao – kao autor svega postojanja.*“

1.2. Job na kraju knjige shvaća koliko je Bog zapravo velik, a koliko je on malen. Kaje se, traži oprost i shvaća da ovdje mora odraditi ulogu za koju ga je Bog postavio. Drugim riječima, iako mu je njegov život bio mrzak i htio je umrijeti, sada je znao da njegova patnja nije uzaludna i da je Bog koristi – i koristit će je u budućnosti – da ispuni svoje planove i svrhu u ovoj realnosti. A jedan od Božjih planova jest dati u baštinu svoje kraljevstvo onima koji pripadaju njemu.

1.3. (Knjiga o Jobu) ima snažan utjecaj na mene. Job sigurno nije znao da će njegova priča meni donijeti psihičku i duhovnu stabilnost koju danas posjedujem. Ali Bog je to znao – jer je autor – i znao je da će Jobova priča biti utjeha meni. Isto tako, kroz ulogu koju nosim, osobno vidim kako Bog utječe na ljude koji su dio mog života: na moju suprugu, djecu, roditelje, širu obitelj, prijatelje, poznanike... Svi su oni suočeni

¹ (Knjiga o Jobu 1,8)

s mojom pričom koja ih poziva da se pitaju pitanja od egzistencijalne važnosti.

1.4. Moja djeca, suočena s tatinim stanjem, ubrzano koračaju prema odgovornosti koju druga djeca u njihovim godinama većinom ne moraju. Moja supruga, stisnuta obavezama koje joj ne dozvoljavaju da uživa u užicima – u kojima uživaju druge supruge – postaje mudra, stabilna, hrabra i ponizna žena čiji je fokus biti tu za druge, a ne za sebe. Baš kao i njezin Gospodin, Isus Krist.

1.5. Postoji još mnogo, mnogo primjera u kojima mogu vidjeti kako Bog kroz moju priču djeluje na druge ljude – i možda će djelovati i kad mene više ne bude. Zašto kažem da će možda moja priča djelovati na nekoga i u budućnosti, dok mene ne bude? Zato jer sam odlučio staviti na papir i na audio snimke zapis o ulozi koju mi je Bog dao. Možda će jednog dana netko, kroz moju priču, doći do Joba, a onda na kraju i do Krista, i do našeg Boga Oca.

1.6. Prije nego krenemo dalje s biblijskim tekstom, želim još ovo reći: svrha našeg života jest prihvatiti ulogu (križ) koji nam je Bog propisao i odraditi ga do kraja. Mi trebamo htjeti proslaviti svetog i dobrog Boga koji će nam na kraju putovanja dati ono za čim žudimo svim svojim srcem. A to je: moralno dobru narav i život bez tuge i zla.

1.7. Život u kojem ćemo se razvijati postepeno u savršena ljudska bića, okruženi realnošću koja će nam pružiti sve da ispunimo neistraženi i neiscrpni potencijal zbog kojeg smo i stvoreni. A stvoreni smo da proslavimo našeg Boga i kažemo ostaloj realnosti:

„Pogledajte kako je savršen naš Bog, pogledajte kako je dobar i milostiv naš Bog, pogledajte što nam je dao. Zar je moguće? O Jahve, kako si velik i silan!“

SUSRET MARIJE I ELIZABETE

2. (Luka 1,39) *„Marija se žurno uputi u gorski kraj.“* Zašto? Vidimo u prijašnjem tekstu da anđeo govori Mariji: *„Ne samo da ćeš ti roditi dijete koje će biti Sin Svevišnjega, nego i tvoja rodica Elizabeta, koja je u poodmakloj dobi, začela je sina. Ovo je već šesti mjesec da je trudna².“*

Marija je sigurno bila presretna radi svoje rodice. Znala je koliko se Elizabeta molila Bogu da je blagoslovi djetetom. Ali isto tako, Marija je u sebi mislila: *„Idem, žurim vidjeti, i ako je to istina, onda će se stvarno dogoditi sve što mi je anđeo rekao.“* I zato se Marija žurno uputila prema gorskim krajevima.

2.1. Nazaret je u Galileji, a Judin grad nalazio se južno, ispod Jeruzalema. U ono vrijeme morali ste putovati kroz gorske krajeve uzduž rijeke Jordan, prijeći rijeku, pa nastaviti put prema Jeruzalemu koji se nalazi na brdima, i tek se od Jeruzalema spuštali prema Judinu gradu.

2.2. (Luka 1,40-43) Marija pozdravlja Elizabetu i dijete zaigra u Elizabetinoj utrobi. Elizabeta tada daje jasnu izjavu da je plod Marijine utrobe blagoslovljen. Idemo polako.

² (Luka 1,36)

Postoje dvije mogućnosti:

1. Elizabeta je shvatila, to jest razumjela što se događa kroz Pisma i svjedočanstvo svoga supruga Zaharije, a Duh Sveti joj je dao srce da to sve poveže.
2. Duh Sveti dao joj je direktnu objavu o tome tko je dijete koje Marija nosi u svojoj utrobi. Pod direktnu objavu mislim na onu kakvu su proroci u Starom Zavjetu primali, ili kao što je njezin muž Zaharija primio dok je bio u Svetinji nad Svetinjama.

2.3. Između Marijinog pozdrava i bebinog ushićenog trzaja u Elizabetinoj utrobi nemamo, nažalost, nikakvu indikaciju da je Marija već ispričala sve što joj se dogodilo. U (**Luki 1,45**) vidimo da Elizabeta kaže: „**Blago onoj koja povjerova.**“ Kako je Elizabeta sve ovo mogla znati ako joj Marija nije rekla? Moguće je da joj je Marija ispričala između pozdrava i bebinog trzaja. A možda je Marija poslala pismo Elizabeti prije nego se uputila na put. Kako god bilo, ja osobno vjerujem da je Elizabeta, napunjena Duhom Svetim, sve povezala i razumjela što se događa.

2.4. Razlog zašto zauzimam taj stav jest što tekst nigdje direktno ne implicira da je Elizabeta dobila objavu od Boga, kao što čitamo u primjerima iz Starog i Novog Zavjeta gdje Bog, Gospodin Isus Krist ili anđeli izravno govore ljudima. Znamo da se Zahariji i Mariji anđeo objavio izravno i rekao im što će se dogoditi. U Elizabetinom slučaju, tekst ne pokazuje takvu objavu.

2.5. To ne znači da negiram mogućnost da „napunjena Duhom Svetim“ ovdje znači upravo to – da je Elizabeta dobila direktnu objavu od Boga i izrekla proročku izjavu. Ali meni je osobno privlačnija prva teorija.

BLAGOSLOVLJEN

3. (**Luka 1,42**) Riječ „blagoslovljena“ na grčkom je *eulogemene* i znači: željeti nekome dobro, misliti dobro o nekome. Dati ću primjer: kroz moje odrastanje svećenik je dolazio blagoslivljati kuću nakon blagdana. Mi smo vjerovali da će nas kroz taj čin Bog zaštititi, dati nam hranu na stol, zdravlje i blagostanje u svakom pogledu. Hrana je dobra, zdravlje je dobro, mir i dani bez rata su dobri. I kao kršćani trebali bismo biti svjesni od koga sve to konačno dolazi. Od Boga – svi bismo to odgovorili. I to je istina. A zašto nam Bog daje blagoslov? Zato jer nam želi dobro. Mi kao kršćani trebamo biti svjesni da bez njega, ako on to ne odluči, ništa ne može postojati. To je biblijska perspektiva.

3.1. Ok, vraćamo se na tekst. U ovom kontekstu Bog želi dobro Mariji; on se brine za njezinu dobrobit. Od svih žena u povijesti Izraela, ona je dobila milost da bude majka Sina Svevišnjega.

Dalje tekst govori: „**Blagoslovljen je plod utrobe tvoje.**“

Pitanje izranja: zašto Bog želi dobro djetetu koje je u Marijinoj utrobi? Zašto Elizabeta govori da je dijete blagoslovljeno? Zašto to dijete treba blagoslov?

Meni osobno je čudno što Elizabeta govori. Učen sam da je Isus Bog. Zašto onda Isus, koji je Bog, treba blagoslov? Zar to njemu ne pripada po njegovom božanskom statusu?

3.2. Kroz kršćansku povijest vjerujem da smo izgubili uvid u to tko Isus zapravo jest. On je vidljiva slika nevidljivog Boga, on je ljudsko biće koje ima autoritet Boga Oca, koji je izvan ove realnosti - Starozavjetno ime mu je Jahve.

3.3. Isus je Bog nad svim bogovima, Kralj nad kraljevima. To je biblijska istina.

Ali gdje je Crkva pogriješila? Konstantno se isticalo Isusovo božanstvo, a zaboravljalo se da je on i ljudsko biće, „prvenac stvorenja“ kako Pavao kaže u (Kološanima). Elizabeta ovdje govori o ljudskom biću koje je dobilo blagoslov od Boga – glavnu ulogu zbog koje je cijela realnost stvorena. On je Sin Boga Oca. Ne postoji i neće postojati važnija osoba u ljudskoj povijesti, sadašnjosti i budućnosti od Isusa Krista. - Zbog njega je sve stvoreno i za njega je sve stvoreno. -

3.4. Još nešto želim istaknuti: probajmo se staviti u um ljudi koji su kroz crkvenu povijest učeni da je Isus Bog, i da se u isto vrijeme umanjivala njegova ljudskost.

Nije čudo da su se ljudi u tom procesu počeli intelektualno i duhovno povezivati na osobnoj razini s nekim tko je ljudsko biće, s nekim tko ih razumije – primjerice s Marijom, svecima, apostolima, itd.

U njihovim umovima vjerojatno je odzvanjalo ovo dok su slušali poruku Evanđelja od svećenika: „*Isus je Bog, on nije čovjek kao ja, on ne razumije moje probleme, moju patnju, on je Bog. Njega nije strah, on se ne umara, njemu je sve moguće.*“

3.5. Ali kada čitamo Evanđelja i promatramo Isusov život, vidimo da je i njega bilo strah, da je bio umoran, razočaran, ljut, žedan, gladan, i na kraju u velikim bolovima. Vidimo da je potpuno ovisio o Očevoj volji, a ne o svojoj. Jedan od najvećih promašaja Crkve kroz povijest bio je umanjivati ljudskost Isusa Krista. Ako tumačite Isusov život kroz leće: „*On je došao svojim djelima i učenjem prvenstveno dokazati da je Bog*“, osobno vjerujem da ćete promašiti bit i srž svega što je činio i učio.

DVA SU GOSPODARA

4. (Luka 1,43) Riječ „Gospodin“ znači Gospodar. To je titula koja pripada Bogu Ocu i Gospodinu Isusu Kristu. Bog kao Gospodar svega odlučio je dati sve u nasljedstvo svome Sinu Isusu, koji je slika njega, nevidljivog Boga. Isus zaslužuje isti tretman od ljudi koji ima i Bog Otac, jer on je Gospodar svega stvorenog – on predstavlja autoritet nevidljivog Boga u vidljivom stvorenom poretku.

Elizabeta to prepoznaje i zato govori Mariji: „*Majka Gospodina mojega – Isusa, mojega Mesije – dolazi k meni.*“ To je čin poniznosti s Elizabetine strane.

4.1. (Luka 1,44) Ovo je moj prijedlog kako je sve to izgledalo: Marija je sve ispričala Elizabeti, i dok je Elizabeta slušala, doživjela je osobno iskustvo – znak unutar svoje utrobe. Dobila je potvrdu da je sve što Marija govori istina, i zbog toga je bila jako ushićena.

Iskustvo koje je Elizabeta imala njoj osobno znači jako puno, ali nekom drugom možda ne znači ništa.

4.2. Navest ću svoj osobni primjer. Kada sam bio u Lici, molio sam se Bogu da mi da znak da je sa mnom, da me neće ostaviti samog dok prolazim kroz intenzivne i najdramatičnije trenutke svog života. Dok sam čitao Bibliju, bijeli leptir mi je sletio na ruku i ostao na njoj 45 minuta. Nikada dok sam živ neću zaboraviti to iskustvo.

Okolnosti, mjesto, svi prijašnji događaji povezali su se s tim iskustvom. Ali kada prepričavam to iskustvo, znam da osobi nasuprot mene ono nikada neće značiti ono što znači meni. Mislim da se nešto slično dogodilo i Elizabeti.

4.3. Naravno, naša iskustva se moraju preispitivati. Od koga ona dolaze? Da li nas netko zavodi? Da li „otac laži“, kako ga Isus naziva, pokušava kroz naša iskustva odvući nas od Boga? To je uvijek mogućnost. Ali kroz posvećeno srce, razum, logiku i Pismo, možemo to prepoznati. U mudrosti koju dobivamo kroz proučavanje Pisma, znamo se brže i bolje oduprijeti takvim zamkama.

SRETNICI

5. (**Luka 1,45**) Riječ „blago“ ili „blagoslovljen“ u Bibliji često znači da je netko „sretnik“ ili „sretnica“. Zašto Elizabeta ovdje koristi drugo lice: „*Blago onoj...*“? Zašto ne kaže: „*Blago tebi, Marija...*“?

Vjerujem da Elizabeta proširuje značenje ove izjave na sve žene – odnosno, na sve ljude koji su sretni. To su oni koji su povjerovali u Božja obećanja, oni koji su svoj život posvetili i hodaju u skladu s tim obećanjima. To su ljudi koji će na kraju dobiti blagoslov od Boga, a to je – vječni život.

Da, Elizabeta govori Mariji, ali princip je univerzalan. Ona je i sama dobila blagoslov, kao i njezin muž Zaharija. Oni su blagoslovljeni jer vjeruju Božjim obećanjima. - Drugim riječima, sretni su oni koji povjeruju u Božja obećanja. -

5.1. To je najvažnije pitanje na koje čovjek mora odgovoriti: „*Vjerujem li u Božja obećanja ili ne?*“ Oni koji ne vjeruju i odbacuju to kao istinu idu u svoje uništenje. A oni koji vjeruju idu u vječni život, i zato se zovu „sretnima“.

5.2. Koje još značenje stoji iza ovog što Elizabeta govori Mariji: „*Blago onoj koja povjerova*“? Vidjet ćemo u (**Luki 2,34-35**) da Šimun govori Mariji, Isusovoj majci: „*Evo, ovaj je postavljen za padanje i podizanje mnogih u Izraelu, za znak koji će biti osporavan - a tebi će samoj mač proći kroz život - da bi se otkrile misli mnogih srdaca.*“ Ovi stihovi jasno govore da, Marija, koja je majka budućeg Mesije, nije bila imuna na pitanje tko je Isus. Drugim riječima, Šimun govori ovo Mariji: „*Ako ne povjeruješ u Božja obećanja koja se ostvaruju kroz njegov život i službu, i ti ćeš propasti kao i ostali.*“

5.3. I zato Elizabeta govori Mariji: „*Tko god povjeruje u Božja obećanja, tko povjeruje tko Isus jest i zašto je došao na zemlju – taj je sretan.*“

DUŠA OD ČOVJEKA

6. Rekla bi moja majka: „*Duša od čovjeka*“, dok joj je netko drag. Ali tko zapravo ima dušu?

6.1. (**Luka 1,46**) Ovdje vidimo Marijin odgovor na Elizabetinu tvrdnju. Vidimo njezinu poniznost i ogromnu zahvalnost prema Bogu. Ona shvaća koliki joj je dar Bog dao.

Bog univerzalno daruje svoj blagoslov svakom čovjeku jer je on dobar Bog. On ne prestaje darivati. Ali, nažalost, tendencija većine ljudi je da odbijaju taj dar. Mi ne želimo taj dar.

6.2. Vidimo da Marija ovdje spominje *dušu*. Što ta riječ ovdje znači?

Vjerujem ovo: postoji mnogo ljudi koji izvana priznaju postojanje Boga, intelektualno dođu do spoznaje da sve što vidimo svojim očima netko je stvorio. Neki vjeruju jer su ih roditelji tako odgajali.

Ali iznutra, u samoj srži njihova postojanja – drugim riječima, u njihovoj duši – oni to zapravo ne vjeruju.

6.3. Duša o kojoj Marija govori je ono tko mi zapravo jesmo. Ima nas koji u duši vjerujemo u Boga i njegova obećanja i to nas transformira. Mi počinjemo živjeti i upijati u sebe sve što potječe od Boga: istinu, strpljivost, krotkost, milost, dobrotu, osjećaj za pravdu, poniznost, i ljubav prema bližnjemu – drugom djetetu Božjem.

- I ono najvažnije, počinjemo slušati našeg Boga Oca i njegova Sina, Isusa Krista. -

6.4. Kultura u kojoj živimo (naši susjedi, prijatelji, braća, sestre, majke, političari, vijesti, knjige raznih filozofa, gurua, motivacijskih učitelja) nemaju utjecaj na nas kao što imaju na većinu ljudi koji žive na ovoj planeti. Njihovo mišljenje nama je svakim danom sve manje bitno. Vidimo koliko je ludo vjerovati svjetovnoj mudrosti. Oni nemaju odgovore na ključna pitanja. Nikada ih nisu ni imali.

- Za razliku od ostatka svijeta, mi smo svjesni (kao i Marija) da nas je Bog pozvao da budemo baštinici njegova kraljevstva. I zbog toga naša je duša radosna. -